

sv. zakramente, da se v njih očiščujemo. Sodba je sicer v božjih rokah, ne v mojih. Toliko vam pa vendar-le lahko povem, in trdno upam, da gledajo oni, ki sem njim jaz posteljo za večnost postlal, vsi obličje božje. Bog bodi enkrat tudi nama milostljiv sodnik! — Za to pa ljubi moj, nikar predržno ne sodite, da ne bode te kedaj za to ostro obsojeni! Tako so se vneli sicer ves krotek dušni pastir za sv. vero in pa tudi za poštenje njihovej skrbi izročeni vernikov.

Miloščinjo so rajni gospod delili v časih celo obilniše, nego njim je bilo samim mogoče. Svojim nekdanjim učencem, ki so jih v latinske šole spravili, da bi jih za duhovski stan izredili, pomagali so z denarjem in tudi z živežem, ki so ga pošiljali »Dijaški kuhinji« v Mariboru s pristavkom, naj nikdo njihovega imena ne izve. Jaz sem pa večkrat vendar-le njihova dobra dela odkrival, ker je ljubi Jezus rekel, naj svetli luč dobrega izgleda ljudem, ki bodo tako Boga hvalili za dar sv. vere, ki človeško srce, samo na sebi trdo in skopo, k delom krščanskega usmiljenja nagiblje.

Gospodarske stvari.

Nekaj o gnojenji in gnojilih.

(Dalie.)

V dvajset vozih ali 200metričnih stotih živinskega gnoja imamo: 15.900 kg. vode, 4060 kg. organskih snovij, 68 kg. dušca, 32 kg. fosforove kiseline, 80 kg. kalija; v 2 metričnih stotih koščene moke: 26 kg. vode 47.6 organskih snovi, 5.2 kg. dušca, 35.2 kg. fosforove kiseline, 0.2 kg. kalija; skupaj 15.926 kg. vode, 4107.6 kg. organskih snovij, 73.2 kg. dušca, 67.2 kg. fosforove kiseline, 80.2 kg. kalija.

Ako bi pa hoteli vsako leto ha. vinograda gnojiti s plastjem in sicer za 1 m² enega po 10 kg., potrebujemo za to gnojenje 2000 plastov v težini: 20.000 kg. S tem dodamo zemlji okoli 2800 kg. vode, 200 kg. dušca, 20.3 kalija, 24 fosforove kiseline.

Akoravno toraj tudi s plastjem tako močno gnojimo, vendar-le ne damo s tem zemlji dovolj dušcinatih snovij v primeru k prvemu gnojilu, bi imeli snovi dovolj, toda primanjkuje nam okoli 43 kg. fosforove kiseline, okoli 59.9 kg. kalija, dveh najglavnejših snovij. Ako teh ni v pravem razmerju tudi dušca ne zamorejo rastline popolnoma izkoristiti, radi česar tudi ne smemo prave rodovitosti pričakovati. Razun tega treba tudi v poštev vzeti, da je ta hrana v taki obliki, da je zamorejo rastline še le po dolgem ležanju, še le, ko organske snovi že trohnije, zase porabiti. Navadno se tudi ne gnoji v tako obili meri s plastjem, vzame se samo jedna po $\frac{1}{10}$ del. Kaj smo toraj s tem sebi in rastlini koristili? Rekel bi, da nič, da smo se še oškodovali, ker smo naš denar za tvarino in delo tako rekoč zavrgli.

Poglejmo, kaj nas eno, ali drugo gnojenje stane. Ako voz gnoja računimo, kakor se navadno kupi, po 3 gld., tedaj nas stane 20 voz gnoja 60 gld., dva metrična stota koščene moke 18 gld., tedaj oboje skupaj 78 gld., 2000 plastov po navadni ceni po 10 kr. = 200 fl. Stroški za delo gnojenja recimo, da so pri obeh gnojilih enaki.

S tem razvidimo, da je gnojenje s plastjem mnogo dražje in da bi zamogli si s tem denarjem, katerega za to trošimo, mnogo več hranivnih snovi dobiti. Kakor so pa razni poskusi pokazali, izplača se dobro gnojenje tudi mnogo bolje, kakor pa slabo.

Glavno pri tem pa je, da te tvarine niso v plastji v takem stanu, da bi bile rastlinam prec za hrano vgodne.

Uspeh se razdeli na več let, kakor ta tvarina razpada, toraj ne bode uspeh nikdar toliko popolen. Umni gospodar toraj ne bode gnojil s samim plastjem. Toda kaj storiti? Živinskega gnoja že za polje primanjkuje, kje ga bomo toraj vzeli vsako leto po 20—30 voz, ako ga ne dobimo slučajno v bližini? Toda nikar tu jadikovati, našli si bomo pomoč. Predno govorimo o izključeni porabi umetnega gnoja, hočemo poskusiti, kako bi si zamogli z mešanim gnojem, kompostom pomoči. Zbirajmo marljivo vse, kar nam v roke pride! Ako nabereмо n. pr. 1000 kg. listja, slame, raznih plevelnih rastlin, žaganja, resja, imamo v njih poprečno okoli: 6.1 kg. dušca, 2.3 kg. kalija, 1.6 kg. fosforove kiseline; 1000 kg. vinskih tropin 17.2 kg. kalija, 9.6 kg. fos. kis.; 1000 kg. vinskih drožij 13.1 kg. dušca, 33.4 kg. kalija, 3.6 fos. kis.; 1000 kg. kurjeka 15.4 kg. dušca, 8.5 kg. kalija, 15.4 fos. kis.; 1000 kg. gnoja iz stranišča 3.5 kg. dušca, 2.0 kg. kalija, 2.8 fos. kis.; 1000 kg. odpadkov od [roževja 10.2 kg. dušca, 5.5 kg. fos. kis.; 1000 kg. hrošcev majnikov 3.5 kg. dušca, 0.5 kg. kalija, 0.4 kg. fos. kis.; 1000 kg. odpadkov od tovarn za usnje 1.4 kg. dušca, 1.3 kg. kalija; 1000 kg. saj 1.3 kg. dušca, 2.4 kg. kalija, 0.4 fos. kis.; 1000 kg. pepela od lesa od listov cev 10.0 kg. kalija, 6.0 kg. fos. kis.; 1000 kg. pepela od lesa od igličkovcev 6.0 kg. kalija, 4.5 kg. fos. kis. itd. — dobimo vkup 11.000 kg. gnoja 54.5 kg. dušca, 83.6 kg. kalija, 44.8 kg. fosforove kiseline. V tisti množini živinskega gnoja pa imamo samo 37.4 kg. dušca, 4.4 kg. kalija in 17.6 kg. fosforove kiseline. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 5. marcija v Vuzenici. Dne 7. marcija v Ljutomeru, na Pilštanji in v Vidmu. Dne 10. marcija v St. Juriji pod Tabrom, v Kapeli pri Brezicah na Spodnji Polskavi in v Kostrivnici.

Dopisi.

Iz Gotovelj. (»Kmetovalec«.) Ker rodoljubni tržani Zalčani z veseljem in zdatno naše društvo podpirajo, sklicali smo le-to zborovanje v središče prijaznega Zalskega trga. G. Iv. Hausenbichler nam je prav rad prostore velike dvorane prepustil. Gostov iz vseh stanov je nepričakovano mnogo došlo. Dvorana bila je brzo napolnjena. Društveni predsednik v umestno izbranem nagovoru označi posebno nadarjenost našega naroda za kmetijstvo. Zahvali se vsem društvenim podpornikom in prijateljem in prosi, naj nam tudi nadalje svoje prijaznosti ne odtegnejo. Slednjič navzoče srčno pozdravi in zakliče krepko: »dobro došli!« Za tem predava g. učitelj Ant. Petriček, današnjim razmeram prav primerno o trtni uši. Njegov govor se bode natisnil. Veselilo nas je, ko je društveni tajnik poročal, da ima društvo poleg trtne škroplilnice že tudi travniško brano, kateri bo udom v brezplačno rabo. Z njo se iztrebi škodljivi mah iz travnikov, da obilneje raste krma za kmetovo pomoč, ljubo živinico. Pri vpisovanju udov pomnožilo se je zopet njih število; že pred zborovanjem stelo je društvo sto udov. Zborovanje je kratkočasil domači moški četverspev. Posebno izborna so peli ali boljše, peli smo krasno lpavičevo skladbo z brenčečim zborom in baritonom: »Planinska roža«, in »Lepa naša domovina«. Peli smo še mnogo drugih krasnih pesmij v zboru z drugimi pevci, ki so bili navzoči. Društveni predsednik zaključil zborovanje s trikratno »živio« na Nj. veličanstvu, peli smo stojé cesarsko himno s spremljevanjem na glasoviru. Slednjič bilo je še prosto razveseljevanje. Nastopil je zopet »naš pesnik« in deklamoval svoje novosestavljene saljive pesmi. Pri vsaki drugi ali četrti vrsti moral je

prenehati, ker tresla se je dvorana smeha. Moral je tudi večkrat ponavljati. Srce se je tajalo slišati tudi tako dovršno igranje na glasovir. Igrala sta vrsteč se, ali skupaj štiriročno dva skladatelja baron Ed. Grutschreiber iz Gotovelj in g. Ant. Arzenšek iz Celja. Tako toraj na kratko opis VI. obč. zboru društva »Kmetovalec«; kdor želi obširneje, tega že sedaj prijazno vabim, naj ja ne zamudi prilike in se sam vdeleži VII. obč. zboru, katerega še z zanimivejšim vsporedom, če Bog da, priredimo v mesecu maju t. l. Zdravo tedaj, č. bralci, do ta čas, da se zopet, če ne drugod, v tem listu srečamo.

Iz Ribnice na Pohorji. (Volitve; svoji k svojim!) [Konec.] Ako je kdo našemu gostilničarju J. P. pokazal slovensko pooblastilo, rekel je ves zdvigan: »versteht' niks bindiš« in naše volilce je hotel z očmi prebosti. Če mu pa naš knet prinese slovenski denar v krèmo in po slovenski naroči pijače, takrat pa dobro zastopi »bindiš« in kako sladko govori! Kateri ga od mladih nog poznajo, dobro vejo, da še poštenih hlač ni imel, zdaj pa, ko so mu Slovenci na noge pomogli, jih pa zaničuje pri volitvah, ker nočejo v njegov nemščurski rog puhati. Lani, ko smo volili volilne narodne može za državnega poslanca, zmerjal jih je, da so bajé vsi »tumasti«, samo nemškutarji so »kšeit«. Res bi smeli trditi, da smo »tumasti«, pa v tem oziru namreč, da še nosimo slovenski denar v krèmo takega, ki pravi, da je pripravljen svojo kri preliti za nemškutarijo. Toraj vrli Slovenci Ribniški in sosedje, bodimo tudi mi »kšeit«, in to bomo, ako ne nosimo nikdar in nikjer lastnemu sovražniku svojega denarja, denarja slovenskih žuljevih rok. Ravnokar je prevzel mlad gospodar gospodarstvo z gostilno in mesnico, nam vsem obeta, da bo v vsakem oziru naš; če govori resnico, podpirajmo njega!

Iz Ljubljane. (Družba sv. Cirila in Metoda) je prejela veliko zbirko knjig razne vsebine, ki jih je daroval ključavničarski mojster, g. Josip Rebek. Iskrena hvala! Naj bode v vzgled slovenskim obrtnikom! Sedaj v predpustu, v času razvedrilnih zabav, spominjajo se nas večkrat naša narodna društva in požrtvovalni domorodeci. Tako nam je nabral g. pravnik Podgornik na veselici v Borovnici 11 gld. 20 kr.; neimenovan duhovnik nam je poslal »za predpust« kot odkupnino od veselice 5 gld.; po g. Kosmaču, predsedniku narodne čitalnice v Cirknem na Goriškem, smo prejeli 5 gld., nabranih pri veselici, dne 2. februarija; g. Bolča, Čeh, nam je daroval 1 gld. 20 kr.; g. Anton Kozlevčar, uradnik južne železnice v Št. Petru na Krasu, nam je doposlal 1 gld. 10 kr. nabranih pri igri, in vesela družba v mariborski čitalnici pa 1 gld. 1 kr. — Ko s hvaležnim priznanjem beležimo darove posameznikov ter veselice prispevke kot viro, po katerih bi naša družba gnotno še prav lahko napredovala, znamenjujemo z iskrenimi čutili dar g. Fr. Lipolda, Mozirskega, ki se je na grobu starega si prijatelja spominjal nas živih ter naklonil naši družbi 5 gld. Slovenci posnemajmo vzgled vrlega domoroda!

Iz Kostrivnice pod Bočem. (Zborovanje.) Tukajšnje bralno društvo je imelo zadnjo nedeljo svoj občni zbor. Udeležilo se ga je mnogo branjaželjnih udov, pa tudi drugih poštenih narodnih mož in fantov. Razgovarjali smo se prav po domače, o društvenih in gospodarskih rečeh. Posebno nek ud je povdarjal, naj se čitanje prav pridno goji, kajti brez branja dandanes nobeden ne napreduje, temveč zaostaja. Enkrat vendar se je začelo tudi v naši zaspani Kostrivnici daniti. Bog daj, da bi se društvo prav krepko razvilo, mnogo udov si pridobilo in se omika po branju katoliških časnikov in knjig po fari vedno bolj širila. Na to pomози Bog!

Iz Celja. (Občni zbor »kat. podp. društva«), vršil se je na svečnico v Kožerjevi gostilni. Šešlo se je

obilo ljudstva, gosposkega in kmečkega. Društveni načelnik mil. gospod opat Fr. Ogradi pozdravi došle goste in člane v živih besedah povdarjačo nujnost verske šole, da se lažiliberalizmu, ki se razširja kakor bolezen influenza, v okom pride. Zgled take verske šole pa nam je ravno šola čč. sester v Celju, za katero skrbi omenjeno društvo; šola, o kateri se je jako laskavo izrazil ne le okrajni šolski nadzornik Ambrožič, temveč tudi deželni šolski nadzornik dr. Jarc. Sklenil je govor z željo, da bi se zlasti celjska občina vse bolj brigala in zanimala za to društvo; zakaj korist od tega ima samo ona. Gospod Sernee izraža željo, da se bo našlo v prihodnje gotovo tudi narodnih gospá in gospodičin, ki bi brezplačno prevzele krojenje obleke. Na ta način namreč bi se dalo še mnogo več revnih šolarjev obdarovati. Odbor je vzel to z veseljem na znanje. Po zborovanju je bila tombola z obilnimi dobitki, ki je prinesla čistega dobička do 30 gld. Opozarjamo še enkrat vse prijatelje verske narodne šole na to velevažno kat. podp. društvo v Celju, naj mu po svojih močeh pomorejo na noge.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Poletu je v velicah mestih včasih veliko dela in torej tudi zaslužka. Vsled tega seli se leto na leto več ljudij s kmetov v mesta in godi se jim včasih še dokaj dobro, ali po navadi ne dolgo — do prve zime, ko preneha delo. In kaj sedaj? Glad in mrz in druga beda tare skorej vse take ljudi. Na Dunaji jih prosi letos veliko jezer kruha, ali kdo jim ga more dati, ko je toliko praznih želodcev! Svitli cesar je daroval za-nje 5000 gld. in tudi mestni župan nabera za-nje, toda to bode še vse premalo. Nikar tedaj v mesto, kdor nima ob svojem živeti! — Kakor se kaže, dobimo že to leto nov denar, ali ne več avstrijske, ampak »zlate veljave«. Se-ve, da ne izgine zato že tudi srebrni in papirni denar. Samo račun se potem, kakor o zlatem denarju, da-si je morebiti le iz papirja.

Štajarsko. Za poslanca v državnem zboru voli si Graško mesto, kakor je podoba, najbrž H. Skala, ne pa dr. Starkelna. Nemca in ob enem liberalca štulita se oba, večji kričać pa je še zadnji. — Zoper spremembo c. kr. kmetijske družbe štajarske ruje se v nemških delih naše dežele na vse pretege, mi pa nimamo uzroka, da se potegnemo za eno ali drugo. Kar pride iz Gradca, to je redko kedaj slov. ljudstvu na korist.

Koroško. Zal, da se dobé še vedno slov. občine, ki prodajo svoje otroke za par sto goldinarjev sulvereinu. Take so n. pr. Gozdanj nad Vrbo, Steben na Zili in v Šmartinu na Tholici. To je grdo. — Deželni zbor v Celovci misli na to, naj se vpelje deželna zavarovalnica t. j. cela dežela naj vsprejme vsa posestva v zavarovanje zoper škodo po ognji ali kaki drugi uimi. Ne verjamemo, da bode že letos kaj kruha iz te moke. Vlada brž ni za to in torej tudi take postave ne predloži v potrjenje.

Kranjsko. V Ljubljani bode poletu »katoliški shod« in je odbor za-nj že sestavljen, na čelu mu je prelat dr. Andr. Čebašek. O tem shodu, ki ga pozdravljamo z velicim veseljem, izpregovorimo pa še v enem prihodnjih listov kaj več na drugem mestu. — Pri zadnjem shodu kranjskih zdravnikov se je vendar-le pokazalo, da misli njih večina slovensko in da bode torej zdravniška komora slovenska, ako sploh kedaj oživi. To pa je brž gotovo.

Primorsko. Mestni zastop v Gorici je hotel